

Гаращук О. В.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач сектору взаємодії з громадськістю
та ЗМІ і міжнародного співробітництва
відділу організаційно-інформаційного забезпечення та роботи з персоналом
Державної інспекції навчальних закладів України*

Куценко В. І.

*доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
головний науковий співробітник
відділу природно-техногенної та екологічної безпеки
Державної установи «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку Національної академії наук України»*

Garashchuk O. V.

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Section Head of public relations and the media and international cooperation
Department of organizational and information support and work with the staff
State inspection of educational institutions of Ukraine*

Kutsenko V. I.

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Honored Scientist of Ukraine
Chief Researcher
Department of Natural-Technogenic and Environmental Safety
Public Institution "Institute of Environmental Economics
and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine"*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СВІТОВОГО ДОСВІДУ В УКРАЇНІ

Анотація. Статтю присвячено розгляду актуальних питань освіти як соціального інституту суспільства. Розкрито місце і роль освіти в євроінтеграції України, а саме в інтеграції в єдиний європейський освітній простір. Виявлено особливості розвитку вітчизняної системи освіти на сучасному етапі в умовах формування її нової парадигми поглиблення процесів глобалізації, модернізації та. Особливу увагу приділено проблемі якості освіти. Зазначено міжнародні організації, що безпосередньо займаються цією проблематикою, та країни, які досягли суттєвих позитивних зрушень у реформуванні освіти. Значну увагу в цьому контексті приділено досвіду Чеської Республіки. Обґрунтовано шляхи підвищення якості освіти в Україні, у тому числі й щодо формування європейської кооперації, інтеграції української освіти у світовий та європейський освітній простір.

Ключові слова: освіта, освітній простір, світовий досвід, знання, економіка.

Той народ, який зуміє якомога повніше, якомога швидше і досконаліше оволодіти знаннями, що відкриваються у людському житті, досконало розвинути і застосувати їх до свого життя, здобуде могутність, досягнення якої і спрямування на загальне благо є основним завданням усякої розумної політики.
В.І. Вернадський

Вступ та постановка проблеми. Україна, як відомо, взяла курс на євроінтеграцію. У зв'язку із цим відбуваються певні зміни в освітній сфері, адже шлях до європейської та світової інтеграції зумовлює необхідність інтенсивних змін не лише в економічному, а й у соціальному житті суспільства.

Освіта – фундамент людського розвитку та прогресу суспільства. Вона виступає гарантом індивідуального розвитку, плекас інтелектуальний, духовний, виробничий і науково-технічний потенціал.

Результативність цих змін значною мірою залежить від стану розвитку освіти, адже освіта – це соціальний інститут суспільства, пов'язаний у своїй діяльності з іншими соціальними інститутами, завдяки чому людство в нинішній період накопичило знань у 33 рази більше, ніж за всі попередні тисячоліття доісторичного та істо-

ричного розвитку. Науково-технічна революція як результат освітнього розвитку сформувала новий тип суспільства – інформаційне, для успішного функціонування якого освіта покликана підготувати нове покоління фахівців, здатних не лише працювати в умовах ринкової економіки, а й економіки знань.

Освіта, як стверджують результати аналізу багатьох дослідників, є рентабельною галуззю, хоча, зрозуміло, це досягається опосередковано. За оцінками експертів, 56% валового внутрішнього продукту у середньому створюється працівниками, які мають вищу освіту [1]. Зростає роль освіти в забезпеченні соціально-економічного розвитку країни у цілому. Це досягається передусім завдяки підготовці висококваліфікованих фахівців, потрібних економіці та суспільству України. Останні під час виробництва мають виявляти творчі сили, ініціативу, застосову-

вати здобуті знання на практиці. А це означає, що зростає потреба в якісній освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом як зарубіжні науковці та практики, так і вітчизняні все частіше звертаються до тематики дослідження якості освіти, створення сучасної конкурентоспроможної освітньої системи. На це вказують багато дослідників зазначеної проблеми: Г.О. Бершунський, В. Бикова, Р. Білокопитов, С. Бін, Н. Бондарчук, О. Бражник, І. Вакарчук, П. Волш, Р. Гуревич, О. Долгов, Г. Єльнікова, М. Жалдака, Ю. Захаров, І. Іванюк, Л. Калініна, Є. Краснякова, В. Кремень, В. Луговий, В. Мадзюпа, А. Маршалл, С. Ніколаєнко, А. Павленко, П. Підкасистий, А. Степенко, М. Згуровський, А. Хуторський, С. Шевченко та багато інших, а також такі інституції, як ЮНЕСКО, Європейська мережа агентів з якості (ENQA) тощо. До речі, метою останньої є розвиток співпраці, обмін досвідом та інтеграція національних систем управління якістю. ENQA, як відомо, була заснована в 2000 р. а у наступному році на зустрічі європейських міністрів вищої освіти у Празі її запросили до співпраці щодо визначення єдиних критеріїв і стандартів гарантування якості. Берлінське ж комюніке підтвердило основним напрямом діяльності ENQA співпрацю з Європейською асоціацією університетів, Європейською асоціацією вищих навчальних закладів і Національною спілкою студентів у Європі щодо розроблення спільних стандартів, процедур і напрямів досягнення високої якості вищої освіти.

На забезпечення цього спрямовані і відповідні державні документи, прийняті в Україні, зокрема Закон України «Про вищу освіту» (редакція 2014 р.); відбувається формування й подальший розвиток державної освітньої політики тощо [6].

Проте якість освіти в Україні потребує подальшого вдосконалення, у тому числі за рахунок вивчення та врахування досвіду інших країн. Тому нашою метою є підвищення якості освіти, використовуючи для цього не лише новітні технології, а й досвід інших країн, які досягли значних позитивних результатів у реформуванні освітньої сфери.

Результати дослідження.

Світова практика свідчить, що людство в XXI ст. переходить до конкуренції у сфері знань, тому всі, особливо високорозвинені, країни велику увагу приділяють проблемі якості освіти. Це притаманно й Україні. Загальновідомо, що освіта – це рентабельна галузь, якій належить важлива роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни. Це досягається передусім завдяки підготовці висококваліфікованих фахівців, потрібних економіці України, тобто таких кадрів, які під час виробничої діяльності проявляють власні творчі сили, ініціативу, застосовуючи здобуті знання на практиці. Іншими словами, зростає потреба в якісній освіті, у високоосвічених і кваліфікованих фахівцях.

До речі, Національною доктриною розвитку освіти в Україні в XXI ст. підкреслена необхідність адаптації освіти до соціально-економічних, технологічних і культурних змін, які постійно відбуваються у суспільстві. Розвиток же освіти в нашій країні, як свідчать результати наших досліджень, характеризується:

- неперервністю;
- особистою спрямованістю на самовдосконалення;
- адаптацією освітньої сфери до вимог часу;
- виробленням нових орієнтирів, критеріїв якісних освітніх послуг;
- посиленням вимог до педагогічних працівників, викладачів, знання яких, своєю чергою, мають характе-

ризуватися гнучкістю, альтернативністю, креативністю, здатністю знаходити різноманітні варіанти вирішення конкретних педагогічних проблем;

– пошуком найоптимальніших шляхів розв'язання протиріч чи конфліктів, які можуть зустрічатися у навчально-пізнавальній діяльності, тощо.

Особлива увага забезпеченню якості освіти в Україні, задоволенню освітніх потреб людини приділяється у національній програмі «Освіта» [4].

Як зазначається в Енциклопедії освіти, якість освіти – це комплексна характеристика, що відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів кожної людини та суспільства і держави у цілому. Така освіта повинна надаватися кожному індивіду. Тобто кожен учень, студент, слухач повинен мати можливість здобувати повноцінну, безперервну освіту відповідного рівня в усіх її формах [5]. Якість освіти як об'єкт управління виступає одним із найважливіших показників, за яким у міжнародній практиці прийнято визначати результативність функціонування системи освіти будь-якої держави та ефективність управління нею. Щоправда, якість освіти надзвичайно важко формалізується. Водночас можна проаналізувати показники, що характеризують реалізацію основних функцій освітньої сфери, адже сучасна освіта, передусім вища, втратила свою функціональну позицію. За класичною моделлю А. Спенса показником, який сигналізує про здібності індивіда, можуть слугувати роки, витрачені на здобуття відповідної освіти [10].

Останнім часом, як свідчить статистика, у світі спостерігається інтенсивний розвиток освітньої сфери внаслідок поглиблення світових процесів глобалізації, модернізації, інтеграції та формування нової парадигми освіти через взаємодію зовнішніх умов світового розвитку з внутрішніми особливостями і логікою розвитку, властивими національним системам. Підвищення якості освіти забезпечується за рахунок формування єдиного освітнього простору, активного використання досвіду інших країн.

Україна прагне забезпечити наближення якості освіти до європейського та світового рівня. Це потребує постійного контролю, оцінки впроваджених новацій, зміни впровадження досвіду європейських країн. Вивчення зарубіжного досвіду є вкрай важливим та актуальним, зважаючи на такі чинники, як:

- зростання ролі освіти в суспільному розвитку;
- відставання розвитку освіти від потреб і запитів суспільства;
- брак системних аналітичних досліджень проблем розвитку освіти;
- необхідність вивчення досвіду розвитку освіти в розвинутих демократичних, правових країнах;
- доцільність інтеграції системи освіти України у світовий освітній простір тощо [11].

Викликає інтерес порівняльний огляд системи оцінки вищої освіти у країнах Східної Європи та СНД.

Якість освіти, скажімо, у Чеській Республіці контролює агентство з акредитації – Акредитаційна комісія Чеської Республіки, яка займається акредитацією та регулярною оцінкою системи вищої освіти. Проте в Чехії школи вищої професійної освіти контролюються та оцінюються Інспекцією шкіл. За власною ініціативою вищих навчальних закладів вони можуть бути оцінені й незалежними експертами.

Подібна оцінка здійснюється й у Польщі. Головним інструментом із забезпечення якості освіти у Словаччині є державна система ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів та діяльність рейтингових агентств з

оцінки якості освіти у вишах країни. Досвід Словаччини суголосний із польським і чеським.

У Словенії агентство із забезпечення якості вищої освіти формує реєстр місцевих експертів, організовує періодичні тренінги та конференції для них, співпрацює з іноземними агенціями щодо забезпечення якості освіти.

Литва, Латвія та Естонія створили систему забезпечення та контролю якості вищої освіти, реалізували механізм обов'язкової участі студентів в оцінці якості вищих навчальних закладів, переходять до системи ECTS.

Для забезпечення якості освіти в Болгарії створено Національне агентство з оцінки та акредитації, у Румунії – Румунське агентство із забезпечення якості у вищій освіті, в Угорщині – Угорська акредитаційна комісія вищої освіти [12].

Загалом у світі найважливішими та найпоширенішими показниками щодо якості освіти є:

- освітні індикатори Ради з освіти Європейського Союзу;
- освітні індикатори з освіти Міжнародного консультативного форуму з освіти для всіх;
- освітні індикатори ЮНЕСКО, ОЕСР (Організація економічного співробітництва) тощо.

Європейська система забезпечення якості освіти, як свідчать результати нашого аналізу, базується на європейських стандартах і рекомендаціях (ESG), що ґрунтується на таких принципах:

- забезпеченість студентів і роботодавців, суспільства у цілому освітніми послугами високої якості;
- ключова важливість автономії закладів і установ, збалансована усвідомленням того, що вона несе із собою серйозну відповідальність;
- система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цією системою своїх завдань.

Загальновідомо, що якість освіти залежить від багатьох чинників, важливе місце серед яких займає ресурсне забезпечення навчального процесу, у тому числі фінансового забезпечення. Тож не дивно, що цьому питанню велику увагу у своїх дослідженнях приділяють багато науковців: Й. Бескид, Т. Боголіб, В. Буковинський, В. Кремень, М. Карлін та ін.

Незважаючи на те що фінансове забезпечення освітньої галузі постійно зростає, воно не задовольняє реальні потреби, зокрема в контексті забезпечення при цьому потреб населення якісними освітніми послугами. Як зазначає Й. Бескид, необхідним є не лише збільшення обсягів відповідних послуг, а й удосконалення методичних, організаційних і правових положень і заходів, що визначають функціонування фінансів в економіці країни, їх ефективне використання для досягнення визначених відповідними програмами цілей і завдань щодо підвищення якості освіти та підготовки кадрів [1].

При цьому важливо використати позитивний досвід.

Скажімо, у Чехії Центральним органом виконавчої влади встановлюються загально визначені принципи фінансування освіти. У сфері шкільної освіти Міністерством освіти, молоді та спорту встановлюються загальнодержавні норми фінансування шкіл, зобов'язувальні стандарти, згідно з якими крайові (обласні) відділи освіти розподіляють кошти державного бюджету, а міські відділи освіти з розширеними повноваженнями пропонують варіанти розподілу бюджетних коштів; здійснюються перевірки діяльності органів освіти, навчальних закладів на предмет виконання програм розвитку, результатів освіти та її якості; забезпечується фінансування заходів із

перевірок діяльності навчальних закладів, контролюється ефективність використання коштів, наданих Міністерством освіти, молоді та спорту [7].

Тобто у цій країні міські, районні управління освіти забезпечують фінансування закладів освіти (розробляють проекти розподілу коштів державного бюджету на фінансування закладів освіти, передають їх до обласних управлінь).

Для України цей досвід є важливим тому, що в нашій країні здійснюється процес децентралізації і фінансове забезпечення освітньої сфери на регіональному та локальному рівнях й на рівні територіальних громад.

Від фінансового забезпечення залежить не лише стан інфраструктури освітньої сфери, а й і якість знань, які отримують учні, студенти у відповідних навчальних закладах.

На жаль, випускники вищих навчальних закладів України нерідко не витримують конкуренції з випускниками вишів західних країн. Зарубіжні ВНЗ конкурують з українськими за більш здібну молодь, а підготовка української молоді за кордоном сприяє відтоку з України мізків. Про низьку якість підготовки кадрів свідчить офіційна статистика: значна частина випускників вищих навчальних закладів України, зокрема гуманітарних і соціально-економічних спеціальностей, є незатребуваними. Щоправда, цьому сприяє й структура підготовки кадрів. У ВНЗ України III–IV р. а. нині кожен третій студент – економічного профілю, а на технічних напрямках навчається лише кожен п'ятий студент. Нетипово, на нашу думку, є й ситуація, коли технічні вищі навчальні заклади випускають соціологів, психологів, спеціалістів по зв'язках із громадськістю, міжнародних відносин тощо. Тобто підготовка фахівців здійснюється за принципом «аби платили», а основним «замовником» кадрів виступають самі студенти та їхні батьки.

Така система підготовки кадрів негативно позначається не лише на якості інтелектуального потенціалу країни, а й на соціально-економічному розвитку країни у цілому, адже у світі освіта визначається важливим чинником економічного зростання. Так, за останні десятиріччя більшість Нобелівських премій з економіки отримано саме за розробки, присвячені проблемам впливу освіти на економічне зростання. А це означає, що подальше економічне зростання України безпосередньо пов'язане з модернізацією вищої освіти, з якісними змінами у підготовці робочої сили.

Як уже зазначалося вище, у підвищенні якості освіти в Україні важлива роль відводиться використанню досвіду інших країн шляхом виконання спільних науково-дослідних проектів у межах виконання міжнародних угод про: науково-технічне співробітництво, використання системи кооперації, обмін студентами для стажування, інтеграцію української освіти у світовий та європейський освітній простір, отримання міжнародної акредитації, а також упровадження модульного розвивального навчання. Європейська кооперація сприяла консолідації наявних комп'ютерних мереж, які стали основою формування нової освітньої системи. Тобто кооперування в освітній сфері дає змогу активно використовувати в навчальному процесі найновіші технології.

Практика свідчить, що такий підхід сприяє становленню особистості не лише завдяки змісту, методам, формам організації, а й через свою сутність, багатовимірність, логіку буття з огляду на специфічну форму зростання індивідуальності.

Великі можливості для підвищення якості освіти відкриває Інтернет, який дає змогу по-новому підійти до успішного розв'язання таких проблем:

- забезпечення викладачів і студентів (слухачів) відкритим і зручним доступом до інформації та комунікаційних ресурсів усіх видів. Інформаційно-технологічна база освіти у цілому і вищої зокрема не відповідає сучасним вимогам і потребам студентів;
- розв'язання проблем інтерактивності спілкування під час взаємодії викладача та учня, студента і викладача, окремого учня та навчальної групи;
- здійснення постійного контролю над ступенем засвоєння навчального матеріалу;
- розвиток в учнів навиків самостійного навчання;
- створення умов для розвитку інтелектуальних здібностей студентів і творчої праці викладачів;
- забезпечення варіативного навчання шляхом моделювання матеріалів навчальних курсів;
- використання індивідуальних освітніх програм;
- розширення змісту навчання стосовно конкретної професійної діяльності;
- інтеграція вітчизняної та зарубіжної системи освіти з наданням учням можливості отримання освіти як в Україні, так і за кордоном;
- можливість навчання незалежно від віку, кваліфікації, стану здоров'я, умов праці, віддаленості від центра навчання та інших [8, с. 373–374]. Тим більше що питання забезпечення високої якості освіти загострюється у зв'язку з:
  - переходом від індустріального суспільства до суспільства знань, економіка якого спирається на наукові, високотехнологічні досягнення, а ринок праці потребує високоосвічених фахівців;
  - усе зростаючою потребою виробництва у високоосвічених фахівцях;
  - насиченням ринку праці фахівцями з вищою освітою, не затребуваних виробництвом і роботодавцями;
  - формуванням міжнародної конкуренції у сфері підготовки іноземних фахівців і світового ринку освітніх послуг;
  - мобільністю студентів і викладачів тощо [9].

Останні мають бути: висококваліфікованими, ерудованими, компетентними управлінцями з інноваційним мисленням, здатними до відповідального прийняття управлінського рішення.

Нова філософія забезпечення освіти висококваліфікованими фахівцями має базуватися на засадах:

- професіоналізму;
- порядності;
- перевагах «економіки знань», коли інтелектуальні ресурси забезпечують більший прибуток, аніж природні.

Висновки. Наші дослідження дають підстави стверджувати, що якість освіти буде підвищуватися. Цим опікуються не лише науковці та практики, а й такі міжнародні організації, як Європейський студентський союз (European Students Union), Європейська асоціація університетів (European University Association), Європейська асоціація вищих навчальних закладів (European Association of Institutes on Higher Education), окремі представники субрегіональних європейських агентств гарантії якості, студенти, навчальні заклади тощо. Все це дає змогу збільшити прозорість гарантії якості у сфері освіти тощо, у тому числі реалізація стандарту ISO 9001 – 2000 «Система менеджменту якості. Вимоги» [11]. Слід зазначити, що діяльність названих суб'єктів контролю над якістю освіти спрямована не лише на підвищення якості освіти, а й на втілення стратегій навчання впродовж усього життя. А це вагомий інструмент забезпечення гнучкості у працевлаштуванні випускників навчальних закладів, готовності кожної особистості до суспільних і професійних змін [13].

Особливу цінність для дослідження чинників підвищення якості освіти мають щорічні аналітичні доповіді ЮНЕСКО і ОЕСР, які містять порівняльну характеристику освітніх систем та виявляють тенденції розвитку освіти у світі.

До речі, у доповіді «Погляд на освіту 2011: індикатори ОЕСР» подано порівняльний аналіз основних показників у сфері освіти 42 країн, а також оцінку рентабельності інвестицій в освітній галузі. Україна, на жаль, не включена у це порівняння.

Список використаних джерел:

1. Бескид Й. Фінансовий механізм вищої школи в умовах ринку. Фінанси України. 2003. № 8. С. 103–106.
2. Білокопитов В.І. Інтернаціоналізація вищої освіти та забезпечення її якості як пріоритетні завдання сучасного стану розвитку Болонського процесу. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/2009_1n/157.pdf.
3. Гриневич Л.М. Методологічні засади цілісності системи моніторингу якості освіти. Освіта і управління. 2010. № 4. С. 18–25.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХ століття). Освіта. 1993. № 44–46.
5. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
6. Красняков С.В. Формування державної політики в галузі освіти України на загальнодержавному рівні. Вісник державної служби України. 2010. № 3. С. 19–24.
7. Красняков С.В. Державна політика Чеської республіки в галузі освіти: досвід для України. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія «Державне управління». 2015. № 4. С. 101–106.
8. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): монографія; за ред. Б.М. Данилишина; РВПС України НАН України. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2008. 818 с.
9. Модернізація освіти України у контексті євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект: монографія / за ред. Н.Г. Сидорчук. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 300 с.
10. Розанова Н., Савицкая Е. Вузы в XXI веке: вызов со стороны исследовательской работы. Вопросы экономики. 2006. № 7. С. 118–128.
11. Тригуб І. Класифікація країн Східної Європи щодо подібності підготовки експертів галузі освіти. Неперервна професійна освіта: теорія і практика Серія «Педагогічні науки». 2016. Вип. 1–2(46–47). С. 66–70.
12. Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна. К.: Таксон, 2002. 176 с.
13. Цюх О. Забезпечення якості вищої освіти: освітні індикатори та міжнародні організації. Порівняльні педагогічні студії. 2013. № 4(18). С. 119–124.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ МИРОВОГО ОПЫТА В УКРАИНЕ

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению актуальных вопросов образования как социального института общества. Раскрыты место и роль образования в евроинтеграции Украины, а именно в интеграции в единое европейское образовательное пространство. Выявлены особенности развития отечественной системы образования на современном этапе в условиях формирования ее новой парадигмы углубления процессов глобализации, модернизации. Особое внимание уделено проблеме качества образования. Указаны международные организации, непосредственно занимающиеся этой проблематикой, и страны, которые достигли существенных положительных сдвигов в реформировании образования. Значительное внимание в этом контексте уделено опыту Чешской Республики. Обоснованы пути повышения качества образования в Украине и формирования европейской кооперации, интеграции украинского образования в мировое и европейское образовательное пространство.

Ключевые слова: образование, образовательное пространство, мировой опыт, знания, экономика.

ENSURING QUALITY EDUCATION IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTATION OF WORLD EXPERIENCE IN UKRAINE

Summary. The article is devoted to the topical issues of education as a social institution of society. The place and role of education in the European integration of Ukraine, namely, integration into a single European educational space, is revealed. The peculiarities of the development of the national education system are revealed at the present stage, in the conditions of forming its new paradigm, deepening the processes of globalization, modernization. Particular attention is paid to the problem of the quality of education. The international organizations directly dealing with this problem and countries that have made significant positive changes in the reform of education are indicated. Considerable attention in this context is given to the experience of the Czech Republic. The ways of improving the quality of education in Ukraine, including the formation of European cooperation, the integration of Ukrainian education in the world and European educational space, are justified.

Key words: education, educational space, world experience, knowledge, economics.

УДК 334.7:004.7: 658.1

Гевко В. Л.

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри менеджменту у виробничій сфері
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя*

Gevko V. L.

*PhD in Economics, Associate Professor,
Doctoral of the Department of Management in Production,
Ivan Puluj Ternopil National Technical University*

ЗМІСТОВНО-ТИПОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

Анотація. У сучасних умовах дисбалансу економічних процесів одними з найважливіших аспектів забезпечення стійкого зростання бізнесу та позитивних результатів його фінансової діяльності є формування організаційної культури підприємств мережових структур, виявлення чинників впливу та розроблення рекомендаційних аспектів для протидії загрозам. Захист зумовлений здатністю органів управління підприємств мережових структур на відповідних рівнях забезпечити сталий економічний розвиток підприємства, нейтралізувати негативний вплив кризових явищ економіки тощо.

Ключові слова: організаційна культура підприємств, підприємства мережових структур, підсистеми організаційної культури підприємств мережових структур, чинники організаційної культури підприємств мережових структур.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних трансформаційних умовах наростання кризових явищ, посилення невизначеності та динамічності економічної ситуації вимагає від підприємств мережових структур посилення уваги до питань ідентифікації чинників впливу на формування організаційної культури для виявлення та нейтралізації можливих загроз, небезпек та ризиків, здатних негативно вплинути на стан та результати їхньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розроблення теоретико-практичної проблематики виокремлення основних чинників впливу на формування організаційної культури мережових підприємств зробили провідні вітчизняні науковці: Г. Дмитренко, Т. Заславська, Г. Колодко, В. Кириченко, Т. Максименко, С. Оборська, Ю. Пахомов, Р. Ривкіна, З. Шершньова, Е. Шарпапова, В. Усачева, К. Франкич, Г. Хаєт та ін.